

Granskning av grönbok om en integrerad paketmarknad

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta utlåtande Europeiska kommissionens grönbok *En integrerad marknad för leverans av paket i syfte att främja e-handeln inom EU* (KOM(2012) 698).

I grönboken granskas hur e-handel och leveransmarknader i Europa utvecklas och vad som krävs för att skapa en gemensam leveransmarknad. Utmaningar och möjligheter att förbättra leveransprocessen analyseras. Kommissionen avser att identifiera de frågor som bör behandlas och dra slutsatser om vilka åtgärder som krävs baserat på de uppgifter som kommer in under samrådet.

Utskottet betonar att e-handel är viktig för ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning och att det är viktigt att beakta de olika intressen som inryms vid leverans av paket. Utskottet framhåller att det är positivt att kommissionen uppmärksammar behovet av regleringar för leverans av paket och påpekar att det är viktigt att det skapas en marknad som är hållbar för såväl företagare som konsumenter och som även ur ett transport- och miljöperspektiv erbjuder ett robust system. I detta sammanhang betonar utskottet vikten av att detta inte resulterar i alltför långtgående regleringar och att det inte skapar onödig byråkrati. I stället bör fokus ligga på att ge förutsättningar för marknadskrafterna att skapa ett hållbart system.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Grönbokens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets granskning	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Europeiska kommissionens grönbok En integrerad marknad för leverans av paket

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Stockholm den 31 januari 2013

På trafikutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (S), Jan-Evert Rådström (M), Eliza Roszkowska Öberg (M), Monica Green (S), Jessica Rosencrantz (M), Lars Mejern Larsson (S), Sten Bergheden (M), Suzanne Svensson (S), Lars Tysklind (FP), Anders Åkesson (C), Edward Riedl (M), Stina Bergström (MP), Annelie Enochson (KD), Tony Wiklander (SD), Bengt Berg (V), Katarina Köhler (S) och Hans Unander (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Den 7 december 2012 hänvisade kammaren Europeiska kommissionens grönbok om en integrerad marknad för leverans av paket i syfte att främja e-handeln inom EU (KOM(2012) 698) till trafikutskottet.

I grönboken uppmanar kommissionen berörda parter att senast den 15 februari 2013 lämna synpunkter på de frågor som presenteras i dokumentet.

Utskottet har mottagit Regeringskansliets faktapromemoria i ärendet (2012/13:FPM48).

Grönbokens huvudsakliga innehåll

Kommissionens utgångspunkter

I grönboken granskas hur e-handel och leveransmarknader i Europa utvecklas. Vidare undersöks vad som krävs för att skapa en gemensam leveransmarknad. De olika aktörernas största utmaningar analyseras och möjligheterna att förbättra leveransprocessen så att den gynnar medborgare och företag, framför allt små och medelstora företag, belyses. Med utgångspunkt i de uppgifter kommissionen får in i samband med samrådet avser kommissionen identifiera de frågor som bör behandlas och under våren 2013 dra slutsatser om vilka åtgärder som krävs för att fullborda den inre marknaden för paket. Kommissionen betonar att e-handel allmänt anses vara ett av de viktigaste bidragen till ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning i Europa. I grönboken definierar kommissionen paket som alla artiklar upp till 30 kilo.

Utmaningar

Leveranserna är en avgörande faktor för att bygga upp förtroende mellan säljare och köpare. Det kommersiella förhållandet mellan e-handlare och konsumenter omfattar en rad komplexa logistikåtgärder, anger kommissionen. Kommissionen anger att undersökningar visar att 57 procent av handlarna och nära 47 procent av konsumenterna anser att gränsöverskridande leveranser är ett problem. Tvivel när det gäller leveranser och möjligheter att återsända produkter är två av de frågor som konsumenterna anser vara viktiga. Ökad användning av ny teknik ger nya möjligheter att förbättra leveranstjänsternas kvalitet och kundernas tillfredsställelse. Postnätverk hanterar endast delar av paketvolymerna och endast en liten andel av dessa, 5–10 procent, omfattas av skyldigheten med samhällsomfattande

tjänster. Vidare framhåller kommissionen att postnätverkens paketavdelningar saknar den flexibilitet och kapacitet som krävs för den ökade försäljningen online.

Enligt kommissionen inser leverantörerna e-handelns möjligheter, men driften blir komplicerad när målet är att nå alla platser inom ett land, med tanke på att volymerna varierar och kan vara svåra att förutse. Nya lösningar växer fram men det sker långsamt, och ofta åtföljs dessa av kostsamma mervärdesprodukter som konsumenterna inte är intresserade av. De större handlarna har ett bättre läge att förhandla om taxor och villkor med leverantörerna. Leverantörerna utsätts för stark press från stora e-handlare som vill förhandla till sig låga priser och hög flexibilitet. Samtidigt behöver leverantörerna hållbara avgifter för att på lång sikt klara de höga fasta kostnaderna inom sitt nätverk.

E-handelsmarknaderna i Europa är mycket diversifierade och befinner sig i olika mognadsstadier, påpekar kommissionen. De utvecklas också snabbt, vilket ställer allt högre krav i fråga om kundernas förväntningar och innovativa affärlösningar. Sektorns leveransbehov blir också alltmer skiftande med olika värde, vikt och storlek på försändelserna.

Nödvändiga åtgärder

Konsumenterna vill ha bekvämare leveranser, bättre information, enklare returförfaranden och användarvänliga tjänster. Totalt sett är prisfaktorn viktigast när det gäller att välja gränsöverskridande leveranstjänster. E-handlarna vill uppfylla kundernas behov och förväntningar, vilket en mer konkurrenskraftig leveransmarknad borde kunna erbjuda, anger kommissionen. Små och medelstora handlare är beroende av ett integrerat europeiskt leveranssystem. Enligt kommissionen är den bristande samordningen mellan företagens elektroniska kommunikationssystem utmed transport- och logistikkedjan ett problem, inte minst för små transportföretag. Ökad driftkompatibilitet skulle underlätta transporterna och minska kostnaderna.

Frakt och leveranser blir allt viktigare i ett internationellt sammanhang, påpekar kommissionen. I takt med att allt fler konsumenter handlar från Asien-Stillahavsområdet och Nordamerika och allt fler europeiska handlare vill exportera till dessa regioner ökar handelsflödet mellan dem avsevärt, vilket innebär att frakt och leveranser blir mer komplicerade.

Nuvarande regleringar

Kommissionen belyser i grönboken de regler och förordningar som påverkar hur frakt och leverans kan genomföras, t.ex. postdirektivet, ramverket för konsumentskydd, konkurrenslagstiftningen, tjänstedirektivet samt transport- och miljöfrågorna. Genom nämnda regleringar uppnås dock inte, enligt kommissionen, tillräcklig reglering av paketleveranser.

Kommissionens frågor

I grönboken efterlyser kommissionen svar på ett antal frågor, bl.a. vilka faktorer som ska vara avgörande för vad som ska anses vara paket, om det finns brister som behöver åtgärdas, om det behövs en samhällsomfattande tjänst för leverans av paket, om avgiften konsumenterna får betala är hållbar på lång sikt och vem som bör utföra oberoende övervakning.

Kommissionen anger att mer riktat samarbete, riktad tillsyn och riktat genomförande krävs för att samordningen av ansträngningar ska främja leveranssektorn inom e-handeln.

Utskottets granskning

Faktapromemorian

Regeringen redovisar i faktapromemoria 2012/13:FPM48 sin preliminära ståndpunkt i fråga om kommissionens grönbok. Regeringen anger att den välkomnar grönboken och anser det positivt att kommissionen nu ser över hur leveranser på den inre marknaden kan bli säkrare, snabbare och mer tillförlitliga. Regeringen anger att utgångspunkten bör vara att lösa de problem som föranleds av statliga regelverk och att vissa problem som beskrivs i grönboken, t.ex. utvecklingen av ett europeiskt leveransnätverk, inte är lämpliga att lösa genom EU-lagstiftning.

Utskottets ställningstagande

E-handel är viktig för ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning. Konsumenterna köper i allt högre grad varor via nätet, inte sällan över gränserna, inom såväl EU som övriga världen. Det ger möjligheter för ett hållbart samhälle där bl.a. företag och konsumenterna i mindre tätbebyggda områden erbjuds ökade möjligheter att köpa och sälja varor. Leverans spelar enligt utskottets mening en betydelsefull roll för e-handelns utveckling, det gäller såväl priser som leveransställe, överblickbarhet och pålitlighet. Det är viktigt att leveranssystemet uppfyller konsumenternas förväntningar och fungerar smidigt i vardagen. Om konsumenterna känner sig trygga och är bekväma med leveransalternativen kommer de i högre utsträckning att använda sig av möjligheten att köpa varor online.

Det är, anser utskottet, viktigt att beakta de olika intressen som inryms vid leverans av paket, såväl e-handlarnas och konsumenternas intressen av låga kostnader för leverans och leveransställen som är bekväma för konsumenterna som leverantörernas behov av en hållbar prisnivå och ett hanterbart antal leveransställen. Att e-handelsmarknaderna utvecklas snabbt innebär såväl möjligheter som utmaningar. Det är viktigt för e-handelsföretagens fortsatta utveckling att logistiksektorn förmår leva upp till de krav och förväntningar som ställs.

Att kommissionen nu uppmärksammar behovet av en översyn av marknaden för paketleveranser ser utskottet som positivt. Det är emellertid viktigt att detta inte resulterar i alltför långtgående regleringar och skapar onödig byråkrati. I stället bör fokus ligga på att undanröja statliga regleringar som innebär onödiga hinder för aktörerna på marknaden och ge förutsättningar för marknadskrafterna att skapa ett hållbart system.

Vidare vill utskottet betona vikten av att marknaden även ur ett transport- och miljöperspektiv erbjuder ett robust system. Ett system som innebär bekvämlighet och öppenhet för konsumenterna samt kostnadseffektiva lösningar över landsgränserna och bättre samordning mellan operatö-

rena är eftersträvansvärt och det är enligt utskottet sannolikt att någon form av åtgärd kommer att behövas på EU-nivå där fokus bör ligga på att ge aktörerna på marknaden rätt förutsättningar att bygga upp systemet.

Utskottet konstaterar avslutningsvis att grönboken utgör ett lämpligt underlag för att utveckla en fortsatt strategi med syfte att utforma ett robust hållbart system för leverans av paket inom EU.